

**IMPORTANCE OF TEACHER'S SPEAKING
ABILITY FOR FOREIGN STUDENTS**

**Yabancı Öğrenciler İçin Öğretmenin Konuşma Becerisinin
Önemi**

Hayrettin PARLAKYILDIZ¹

Burcu ÇELİK²

Abstract

In this study, the aim of the researcher is to identify the speaking proficiency of the teacher in teaching Turkish through students' opinions. Thus, assigning present flaws, it is aimed to boost the speaking skills of teachers teaching Turkish. As a research method, mixed method was chosen. Questionnaire was developed for the purpose of collection of data. The first part of the survey consists of two-question, "personal information" survey, the second part consists of 31 questions "questions about the determination of the shortage of speaking" was prepared as a questionnaire in the survey. Each item is given a choice of five to specify the frequency of behavior. These are from the most positive to the negative "always-never" (5-1) were graded on the form accordingly. For reliability, a survey has been applied to 120 TOMER students and the reliability of the questionnaire was determined by Cronbach's Alpha. The reliability of the questionnaire was found to be .865. The whole parts of the administered questionnaire were considered reliable and thus, it was used. Furthermore, for the purpose of supporting quantitative data, interviews were conducted with 29 volunteered TOMER students. The interview consist of five open ended questions. The interview was conducted on students who accepted voluntarily to participate in. The interviews were recorded and then transcribed by the researcher. At the end of the study; it was concluded that the effect of teachers on speaking skills in developing language skills is adequate level overall. The activities carried out on the conversation skill seem to be at an adequate level. There is no significant difference by students' gender in terms of teachers' attitudes towards the level of their speaking in developing language skills. There is not a significant difference between the perceptions of students about the teacher's speaking skill and students level of language institution. Students want more frequently prepared and unprepared speech rehearsals in the classes. The views deducing through the results of qualitative and quantitative research's findings will inspire the teachers in teaching speaking skills to the students.

Key words: Foreign language, speaking, teacher.

Öz

Bu çalışmada araştırmacının amacı; yabancılarla Türkçe öğretiminde öğretmenin konuşma becerisinin yeterliğini öğrenci görüşlerine göre tespit etmektir. Böylece, mevcut aksaklıklar belirlenerek Türkçe öğreten öğretmenlerin konuşma becerilerinin daha başarılı olmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Araştırma yöntemi olarak, karma yöntem seçilmiştir. Verilerin toplanması amacıyla anket formu geliştirilmiştir. Anketin ilk bölümü iki sorudan oluşan "kişisel bilgiler", 31 sorudan oluşan ikinci bölümü ise "konuşma becerisinde yaşanan sıkıntıların belirlenmesi ile ilgili sorular" olarak hazırlanmıştır. Her bir maddenin karşısında da davranışın görülme sıklığını belirtmek için beşli bir seçenek verilmiştir. Bunlar en olumludan

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Kıbrıs İlim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hparlakyildiz@myynet.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, burcucelik31@gmail.com

en olumsuzu doğru “her zaman-hiç” (5-1) biçiminde derecelenmiştir. Anketin güvenilirliği Cronbach Alpha ile belirlenmiştir. Güvenirlik için 120 TÖMER öğrencisine anket uygulanmıştır. Anketin güvenilirliği .865 olarak bulunmuştur. Uygulanan anketin tamamı güvenilir kabul edilmiş ve uygulanmıştır. Ayrıca nicel verileri desteklemek amacıyla gönüllü olan 29 TÖMER öğrencisiyle görüşme yapılmıştır. Görüşme beş adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Yapılan görüşmelerde birebir görüşme metodu kullanılmıştır. Görüşmeler gönüllü öğrencilerle yapılmıştır. Görüşme sırasında ses kaydı alınmış daha sonra bu kayıtlar araştırmacı tarafından yazıya geçirilmiştir. Araştırmanın sonunda dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde öğretmenin etkisinin genel olarak yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Konuşma becerisi üzerinde uygulanan etkinliklerin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeylerine ilişkin tutumlarında öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı bir fark yoktur. Öğrencilerin okudukları kur düzeyleri ile öğrencilerin öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeylerine yönelik tutumlarına bakışı arasında anlamlı bir fark yoktur. Öğrenciler derslerde daha sık hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma çalışmalarının yapılmasını istemektedir. Nicel ve nitel araştırma sonuçlarından elde edilen görüşlerin, konuşma becerisini kazandırmada öğretmenlere ilham vereceğine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, konuşma, öğretmen.

Giriş

Bir toplumun gelecek nesillerde var olmasını sağlayan en önemli faktörlerden birisi dildir. Kültürün, geleneklerin, göreneklerin toplum üzerindeki etkisi dilin doğru ve kurallarına uygun şekilde kullanılmasıyla doğru orantılıdır. Bu nedenle anadilin öğretimi çok önemlidir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde ise; Türkiye’ye farklı ülkelerden, Türkçeyi öğrenmek için gelen yabancı öğrencilerin dilimizin dünyaya tanıtılmasında yadsınamaz bir katkısı olacaktır.

Yeni bir dil öğrendiğimizde, yeni bir yaşam ve düşünce tarzıyla tanışırız. Böylece, yeni bir kültürü, yeni bir düşünceyi, yani yaşam tarzını öğreniriz. Öğrencinin düşünce yapısı, kişiliği, toplumsal yaşamı, doğuştan itibaren çevresinden edindiği kültür yabancı dil öğrenimini etkiler. Dil öğretimi bir kültür aktarımıdır (Alpar, 2013).

İnsanlar yabancı bir milletin kültürünü öğrenirken zorluklar yaşayabilmektedir. Örneğin; birey yabancı kültürdeki eğitim sistemini, yemekleri, ulaşımı, gelenek-görenekleri, ahlâki kuralları ve mimikleri öğrenirken onlara alışmada zorluk çekebilmektedir. Bu durumda, hedef kültürü anlamaya ve tanımaya çalışmak ve olabildiğince o kültüre uyum sağlamak birey için yararlı olacaktır (İşcan, 2011).

Konuşma

Dil becerilerinin doğru bir şekilde öğrencilere kazandırılması sadece anadil eğitiminde değil, aynı zamanda yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde de gereklidir. Dil becerileri içerisinde yer alan konuşma becerisi, yabancı öğrencilerin günlük hayatlarındaki ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü farklı ülkelerden gelen yabancı öğrenciler, bilmedikleri bir dil ve kültür içerisinde zorluk çekmektedirler.

Konuşma becerisi hem eğitimde hem de sosyal hayatta çok büyük bir yer kaplamaktadır. Konuşma ve dinleme becerisi birbirinden ayrı düşünülemez. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin de konuşma becerisine önem vermeleri gerekmektedir. (Emiroğlu, 2013).

Konuşma günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçasıdır. Kendimizi iyi ve doğru ifade edebilmek için konuşma ve yazma yeteneğimizi önemsemeliyiz. İnsan ve konuşma yeteneği birbirinden ayrı düşünülemez. Konuşma yaratıcılık ve düzen gerektirmektedir (Parlakıldız, 2001).

İnsanlar, günlük hayatlarındaki ihtiyaçlarını karşılamak için birbirleriyle konuşmak zorundadırlar. Kültürlü bireyler güzel konuşabilmekte ve yazabilmektedirler. Başarılı bir konuşma için güzel bir telâffuz ihtiyacı vardır. Ayrıca imlâ kurallarına uyulması şarttır (Parlakyıldız, 2013).

Öğrencilerin kurallı bir konuşmaya sahip olmaları için öncelikle kendilerine örnek alacakları öğretmenlerin doğru ve etkili konuşma yeteneğine sahip olması gerekir. Bu nedenle öğretmenleri yetiştiren kurumların bu konuya önem vermeleri gerekir (Ceran, 2012).

Öğrencilerin çeşitli törenlerde konuşma yapmaları, çeşitli konferans, sempozyum gibi etkinliklerde öğrendiklerini sonradan anlatmaları konuşma becerilerinin gelişmesinde çok etkilidir. Topluluk karşısında konuşmak bir birey için çok önemli ve gereklidir. Bu yeteneği kazanmış birey iş hayatında ve özel hayatında daha başarılı, rahat ve özgüvenli olacaktır (Uğgun, 2007). Konuşma becerisinin anlaşılır ve akıcı olabilmesi için jest ve mimiklerimizi doğru kullanmalıyız. Diksiyonumuzu geliştirmeliyiz. Ses tonumuzu ayarlamalı ve vurguyu doğru yerlerde belirtmeliyiz. Bunun için kitap okumalı, tekerleme söyleme çalışmaları yapmalı ve diksiyonu düzgün olan spikerleri dinlemeliyiz. Konuşmamızın akıcı ve sorunsuz olması için uzmanlar küçük yaşlardan itibaren çok kitap okunması gerektiğini belirtirler. Konuşmamızın arasında “eee, ıı, şey, yani” gibi anlamsız sesleri ve sözcükleri çıkarmamızın konuşmanın akıcılığını bozmadığını ifade etseler de kitap okumak bunları ortadan kaldıracaktır. Ayrıca bireyin kelime hazinesi de artacaktır (Kuru, 2013).

Yabancı öğrencilerin güzel bir Türkçe öğrenmelerinde ve konuşmalarında öğretmenlere görev düşmektedir. Çünkü yabancı öğrenciler öğretmenlerinin konuşma becerilerini model olarak alacaklardır. Bu nedenle öğretmenler öğrencileri cesaretlendirici olmalı, onlara anlayışlı davranmalıdırlar.

Birey kendine bir modeli örnek alarak konuşma becerisini geliştirebilir. Bu kişi bir öğretmen olabileceği gibi kendini iyi yetiştirmiş bir sanatçı da olabilir. Birey “Ben de onun gibi güzel konuşabilirim.” diyerek cesaretini arttırabilir (Ceran, 2012).

Ses eğitimi, bilinçli bir beden duruşu ve doğru solunum mekaniğinin öğretmenler için de önemi büyüktür. Çünkü her gün ders anlatan, sesini kullanan öğretmenler seslerini, bedenlerini doğru kullanırlarsa daha başarılı ve etkili bir ders işleme şansına sahip olacaklardır (Evren, 2013).

Telâffuz ve yazı birbirinden ayrı düşünülemez. Türkçenin imlâsı genelde fonetiktir. Bu nedenle güzel konuşmalıyız. Güzel konuşmanın ortaya çıkması için de, telâffuzumuzun iyi olması gerekmektedir. Telâffuz (boğumlanma) diksiyondan farklıdır. İyi bir konuşmacı olmak için telâffuzu kötü olan gür sesli biri olmak yerine, iyi telâffuz eğitiminden geçen cılız sesli biri olmak yeterlidir. (Parlakyıldız, 2001).

Parlakyıldız’a (2013, s. 363) göre; yabancılara Türkçe Öğretiminde başarılı olmak, onlara dilimizin kolay öğrenilirliğini kanıtlamak ve kullanım sahasının genişlediğini görmek adına gurur verici bir tabloyu hep beraber göğüslemek, Türkçe düşünen ve Türkçe konuşan yabancıları çoğaltarak, kuvvetli bir geleceğe sahip olmak idealimiz olmalıdır. Yeryüzündeki tüm dillerin devamlılığı ve geçerliliği; o dilin kalıcılığını sağlayan edebi türler kadar, ritmik gücü kuvvetli, fonetik anlayışı içinde ortaya konan şarkılarında ve türkülerinde gizlidir.

Canlı yayında, haber sunabilmek için, bir spiker kültürlü ve tecrübeli olmalı, kusursuz bir İstanbul Türkçesi konuşmalı, inandırıcı, güven veren ve oturmuş bir ses tonuna sahip

olmalı, özellikle mimiklerini, beden dilini, doğal, uyumlu ve inandırıcı bir biçimde, aşırı yorumla kaçmadan ölçüsünde kullanabilmelidir (Er, 2013).

Sözlü anlatım, konuşma becerisiyle ortaya çıkmaktadır. Bireylerin duygu ve düşüncelerini sözle anlatmasına konuşma diyoruz. Bir öğrencinin konuşması akıcı, doğru ve güzelse bu öğrenci her derste başarılı olur. Soru soran, düşünen, düşündüren ve etkin olan öğrenci konuşmasını bilen öğrencidir. Doğru ve düzgün konuşan bireylerin, kişilik gelişimleri de buna paralel olarak ilerlemektedir. (Kavcar ve Oğuzkan, 1987).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmenin konuşma becerisinin yeterliğini öğrenci görüşlerine göre tespit etmektir. Böylece, mevcut aksaklıklar belirlenerek Türkçe öğreten öğretmenlerin konuşma becerilerinin daha başarılı olmasını sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- 1- Yabancı dil olarak Türkçeyi öğreten öğretmenlerin konuşma becerisini kazandırma konusunda öğrencilere göre yeterlikleri nasıldır?
- 2- Öğrenci görüşlerine göre yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmenin konuşma becerisi yeterliliği nasıldır?
- 3- Öğrenci görüşlerine göre yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmenin konuşma becerisi öğretimi yeterliliği nasıldır?

Sınırlılıklar

Bu araştırma, veri toplanan TÖMER, anket ve görüşme uygulanan TÖMER öğrencileri, örgütsel ve kişisel değişkenler bakımından aşağıdaki gibi sınırlandırılmıştır.

1. Araştırma kapsamına alınan kurumlar Ankara Üniversitesi TÖMER İstanbul Taksim şubesi ile sınırlıdır.
2. Anket soru başlıkları literatür taraması sonucu elde edilen, yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmenin konuşma becerisi ile sınırlıdır.
3. Araştırma; yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmenin dili kullanma becerisi içinde konuşma becerisinin Ankara Üniversitesi TÖMER İstanbul Taksim şubesi öğrencileri tarafından değerlendirilmesi ile sınırlıdır.
4. Araştırma bulguları, Ankara Üniversitesi TÖMER İstanbul Taksim şubesinde örnekleme alınan öğrencilerin görüşleriyle sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma, karma yöntem modelinde yapılmıştır. Karma yöntem, hem nicel bulguları hem de nitel verileri içermesi açısından bu araştırmanın amacına en uygun olan modeldir. Bu çalışmada verilerin toplanmasında anket ve görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma bulguları literatür taramasından elde edilen bilgilerle desteklenmiştir.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Çalışmanın evrenini, 2015-2016 eğitim öğretim yılı Güz döneminde Ankara Üniversitesi TÖMER İstanbul Taksim şubesi kurumunda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Örneklemin alınması için Ankara TÖMER Merkezi'nden gerekli izinler alınmıştır. Örnekleme; evreni temsil eden Ankara Üniversitesi TÖMER İstanbul Taksim şubesinde random yoluyla seçilen öğrencilerden oluşmaktadır. 120 öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrencilerin 61'i kadın 59'u erkektir. 5 öğrenci A kurunda, 82 öğrenci B kurunda, 33 öğrenci C kurunda okumaktadır. Bu öğrencilere anket uygulanmıştır. Öğrencilerden gönüllü olanlardan toplam 29 kişiyle görüşme yapılmıştır. Öğrencilerden 15'i kadın ve 14'ü erkektir.

2015-2016 eğitim öğretim yılı Güz döneminde Ankara Üniversitesi Tömer İstanbul Taksim şubesinde toplam 36 öğretmen görev almaktadır. Bu öğretmenlerden 26'sı kadın ve 10'u erkek öğretmendir. Bu kurumda, Eylül 2015 yılında öğrenci sayısı 264, Ekim 2015 yılında öğrenci sayısı 262, Kasım 2015 yılında öğrenci sayısı 349, Aralık 2015 yılında öğrenci sayısı 330 ve Ocak 2016 yılında öğrenci sayısı 364 olarak tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen, Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Öğretmenin Konuşma Becerisi Anketi ve Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Konuşma Becerisine Yönelik Görüşme Formu'ndan elde edilmiştir.

Anket hazırlanırken, literatür taramasından yararlanılmıştır. Daha sonra uzman görüşü alınmıştır. Görüşme soruları için de literatür taraması yapılmış, daha önceki araştırmalar incelenmiştir. Hem öğrencilere anket uygulanması, hem de öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, veri çeşitliliği sağlanması açısından, araştırmanın sonuçlarını desteklemiştir.

Verilerin toplanması amacıyla TÖMER öğrencilerine yönelik anket formu geliştirilmiştir. Anketin ilk bölümü iki sorudan oluşan "kişisel bilgiler", 31 sorudan oluşan ikinci bölümü ise "konuşma becerisinde yaşanan sıkıntıların belirlenmesiyle ilgili sorular" olarak düzenlenmiştir. Her bir maddenin karşısında davranışın gösterilme sıklığını belirtmek için beşli bir seçenek verilmiştir. Bunlar en olumludan en olumsuz doğru "her zaman-hiç" (5-1) biçiminde derecelenmiştir. Anket sorularını gruplandırmak gerekirse, 1'den 8'e kadar olan maddeler ve 21. madde diksiyonla ilgilidir. 9. madde anlatım bozukluğu ile ilgilidir. 11, 16, 17, 18, 19. maddeler vurgu-tonlama ile ilgilidir. 10, 12, 26, 27, 31. maddeler etkinliklerle ilgilidir. 20. madde, öğretmenin jest ve mimiklerini doğru kullanmasıyla ilgilidir. 13, 14, 15, 22, 23, 24, 25, 28, 29 ve 30. maddeler öğretmenin konuşma becerisinde yeterlilikleriyle ilgilidir.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

TÖMER'deki öğrencilerin verdikleri cevaplardan oluşturulan kodların güvenirliliğini belirlemek için başka bir araştırmacıdan yardım alınmıştır. Her iki araştırmacı tarafından elde edilen bulgular, Miles ve Huberman (1994'ten akt: Creswell, 2013: 64)'ın ortaya koyduğu güvenirlilik formülüyle karşılaştırılarak aşağıdaki gösterildiği şekilde hesaplanmıştır:

Güvenirlilik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) = 196 / (196+44) = 0,81
Yapılan çözümlenmeler sonucunda, araştırmanın güvenirliliği .81 olarak tespit edilmiştir. Miles ve Huberman (1994'ten aktaran Creswell, 2013)'a göre bir araştırmanın güvenilir sayılabilmesi için kodlama güvenirliliğinin en az .80 uyum seviyesinde olması gerekir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, 2015-2016 eğitim öğretim yılı Güz döneminde elde edilmiştir. Ankara Üniversitesi TÖMER İstanbul Taksim şubesinde literatür taraması yapılarak

anket ve görüşme soruları hazırlanmıştır. Anket formuna son şekli verildikten sonra, anket örnekleme giren TÖMER öğrencilerine uygulanmıştır. Anket formlarının uygulanması ve öğrencilerden geri alınması araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Toplam 120 TÖMER öğrencisine ulaşılmıştır. Anketin güvenilirliği Cronbach Alpha ile tespit edilmiştir. 120 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anketin güvenilirliği .865 olarak bulunmuştur. Buna göre; anketin Alpha değerleri anketin güvenilirlik derecesinin yüksek olduğunu belirtmektedir. Uygulanan anketin tamamı güvenilir kabul edilmiştir. Daha sonra uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programından faydalanılmıştır. Verilerle ilgili frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve otuz bir davranışa ilişkin öğrenci algılamalarının TÖMER genelinde ortalama standart sapma değerleri tespit edilmiştir. Bu değerleri gösteren tablolar oluşturulmuştur. Tüm algılamalar, TÖMER öğrencileriyle ilgili cinsiyet ve okudukları kur durumlarına göre karşılaştırılmış ve değerlendirilmiştir. Öğrenciler A Kuru, B Kuru ve C Kuru olmak üzere üç farklı kurda eğitim görmektedirler. Belirlenen değişkenlere bağlı olarak yapılan karşılaştırmalarda Varyans Analizi kullanılmıştır. Dil becerileri içinde öğretmenin konuşma becerisinin öğrencilere göre algılanması ile cinsiyetleri arasındaki olası farklılaşmalar ise, t-testi ile belirlenmiştir. Kullanılan testler için anlamlılık düzeyi olarak 0.05 alınmıştır. Öğrencilerin görüşleri ile elde edilen bulgular tablolaştırılmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Örnekleme dahil olan öğrencilerin “kişisel özelliklerine” ilişkin sınıflamaya yönelik elde edilen veriler sayı (frekans-f) ve yüzde (%) ile tespit edilmiştir. Dil becerileri içinde öğretmenin konuşma becerisinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi boyutuna yönelik maddelere ilişkin verilerden frekans, yüzde ve ortalama değerler hesaplanmıştır.

Nitel araştırmada, söylem analizi yoluyla veriler değerlendirilmiştir. Öğrenci görüşlerinden kodlar çıkartılmış, kodlama yapılmıştır. Kodlardan temalar oluşturulmuştur. Bu temalar, anketten alınan görüşlerle birleştirilerek analiz edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde, veri toplama aracının uygulanmasıyla elde edilen bulgulara ve bu bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir. İlk olarak Ankara Üniversitesi TÖMER İstanbul Taksim şubesi öğrencilerinin kişisel özellikler bakımından dağılımı ile ilgili bulgular yer almaktadır. Daha sonra araştırmanın amaçları sırasıyla ele alınmıştır. Sonuçlar tablolaştırılmış, açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Öğretmenlerin, yabancı öğrencilerin, kişisel özelliklerini bildikleri taktirde onların olaylar karşısında nasıl tepki vereceklerini tahmin etmeleri daha kolay olacaktır. Öğrencileri bu şekilde ikna edebilmek mümkündür. Öğretmenin bu bilgileri önceden bilmesi, öğrenciye uygun olan yöntemin uygulanmasında ve öğrenciye bilgilerin verilmesinde önem taşımaktadır. (Deniz, 2007).

Öğretmenin Konuşma Becerisine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu başlık altında öğrenci görüşlerine göre; dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeyleri, uygulanan derslerde dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisinde yaşanan sıkıntıların düzeyleri, dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde öğretmenin etkisinin düzeyleri ve dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde uygulanan etkinliklerin düzeyleri alt başlıkları altında incelenmiş ve elde edilen bulgular tablolarla gösterilmiştir.

Tablo 3
Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Konuşma Becerisinde Yaşanan Sıkıntıların Düzeyleri

	Hiç		Nadiren		Bazen		Genellikle		Her Zaman		\bar{X}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1.Öğretmenimiz konuşurken yaptığımız hataları düzeltir.	4	3.3	3	2.5	7	5.8	27	22.5	79	65.8	4.45	.96
2.Arkadaş grubumuz konuşurken yaptığımız hataları düzeltir.	8	6.7	16	13.3	23	19.2	32	26.7	41	34.2	3.68	1.25
3.Konuşurken yaptığımız hataları sınıfça düzeltiriz.	8	6.7	8	6.7	24	20.2	34	28.6	45	37.8	3.84	1.20
4.Öğretmenimiz konuşmamızda yaptığımız hatanın nerede ve ne olduğunu açıklar.	7	5.9	5	4.2	16	13.4	24	20.2	67	56.3	4.16	1.17
5.Arkadaş grubumuz konuşmamızda yaptığımız hatanın nerede ve ne olduğunu açıklar	19	16.5	11	9.6	30	26.1	28	24.3	27	23.5	3.28	1.36
6.Konuşmamızda yaptığımız hatanın nerede ve ne olduğunu sınıfça buluruz.	13	11.2	16	13.8	27	23.3	27	23.3	33	28.4	3.43	1.33
7.Öğretmenimiz yerel ağız kullanmaktadır.	93	78.2	8	6.7	5	4.2	5	4.2	8	6.7	1.54	1.18
8.Öğretmenimiz kelimenin söylenişini (telâffuz) zaman zaman yanlış öğretmektedir.	77	66.4	20	17.2	8	6.9	3	2.6	8	6.9	1.66	1.16
9.Öğretmenimiz eşanlımlı kelimeleri yan yana kullanarak hata yapmaktadır.	72	63.2	12	10.5	13	11.4	10	8.8	7	6.1	1.84	1.28
10.Öğretmenimiz karşılıklı konuşmaya önem vermektedir.	3	2.5	5	4.2	11	9.3	29	24.6	70	59.3	4.33	.98

Tablo 3'te, dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisinde yaşanan sıkıntıların düzeyleri değerlendirilmiştir. Buna göre, en üst düzeyde öğretmenimiz konuşurken yaptığımız hataları düzeltir maddesinin dikkate alınması yer almaktadır ($\bar{X} = 4.45$). TÖMER'lerde öğretmenlik yapan öğretmenlerin yabancı öğrencilere konuşma becerisini kazandırırken çok dikkatli olması gerekmektedir. Çünkü öğretmenlerin yabancı öğrencilere Türkçeyi en doğru şekilde öğretmeleri gerekmektedir.

Öğretmenimiz karşılıklı konuşmaya önem vermektedir maddesi yeterli düzeyde ele alınmıştır ($\bar{X} = 4.33$). Bir yabancı dili öğrenirken özellikle günlük hayattaki ihtiyaçların

karşılanmasında karşılıklı konuşmalardan yararlanmak gerekmektedir. Bu nedenle bu etkinlik için alıştırmaya yapmak gerekmektedir.

Yüksek düzeydeki diğer bir madde öğretmenimiz konuşmamızda yaptığımız hatanın nerede ve ne olduğunu açıklar düşüncesidir ($\bar{X} = 4.16$). TÖMER’lerde çalışan öğretmenlerin yabancı öğrencilerin konuşurken yaptıkları hatayı düzeltmeleri yetmez. Bunun yanında hatanın nerede ve ne olduğunu da açıklamaları gerekmektedir.

Konuşurken yaptığımız hataları sınıfça düzeltiriz maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 3.84$). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yabancı öğrenciler sınıf ortamında kendilerini rahat hissettikleri zaman konuşma esnasında yapılan hataların sadece öğretmenler tarafından değil, aynı zamanda sınıf tarafından da düzeltilmesi mümkündür. Bu durum öğretmenin daha kalıcı olmasını da sağlayacaktır.

Arkadaş grubumuz konuşurken yaptığımız hataları düzeltir maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 3.68$). Yabancı öğrenciler okul dışında arkadaş çevreleri kazanırlarsa Türkçeyi öğrenmeleri daha kolay olacaktır. Özellikle Türkçeyi ana dili olarak konuşan kişilerle iletişim kurduklarında bu kişiler de onların konuşurken yaptıkları hataları düzeltebileceklerdir. Böylece kalıcı öğrenme de sağlanmış olacaktır.

Dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisinde yaşanan sıkıntıların düzeyleri başlığı altında orta düzeyde yer alan maddelerden ilki konuşmamızda yaptığımız hatanın nerede ve ne olduğunu sınıfça buluruz maddesidir ($\bar{X} = 3.43$). Konuşma becerisinin kazandırılmasında yapılan hataların sınıfça düzeltilmesi daha etkilidir.

Arkadaş grubumuz konuşmamızda yaptığımız hatanın nerede ve ne olduğunu açıklar maddesine orta düzeyde yer verilmiştir ($\bar{X} = 3.28$). Yabancı öğrencilerin sınıf dışında kurdukları arkadaşlıklar sayesinde konuşurken yaptıkları hataların nerede ve ne olduğunu arkadaş gruplarından da öğrenmeleri mümkün olacaktır.

Öğretmenimiz eşanlamlı kelimeleri yan yana kullanarak hata yapmaktadır maddesi düşük düzeydedir ($\bar{X} = 1.84$). TÖMER’lerde öğretmenlik yapan öğretmenlerin eşanlamlı kelimeleri kullanırken dikkatli olmaları gerekmektedir. Çünkü eşanlamlı kelimeler yan yana kullanılmaz. Eşanlamlı kelimeler yan yana kullanılırsa anlatım bozukluğu meydana gelmektedir.

Öğretmenimiz kelimenin söylenişini (telâffuz) zaman zaman yanlış öğretmektedir maddesi düşük düzeydedir ($\bar{X} = 1.66$). Türkçeyi yabancı öğrencilere öğreten öğretmenlerin çok düzgün bir İstanbul Türkçesi kullanmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin kelimelerin söylenişini (telâffuzunu) öğrencilere doğru öğretmesi gerekmektedir.

Öğretmenimiz yerel ağız kullanmaktadır maddesi düşük düzeydedir ($\bar{X} = 1.54$). Türkiye’de birçok yerel ağız kullanılmaktadır. Bunlar bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir. Fakat Türkçeyi yabancı öğrencilere öğreten bir öğretmenin yerel ağız kullanmaması gerekmektedir. Öğrencilerin çoğu araştırmanın yapıldığı TÖMER’de öğretmenlerinin yerel ağız kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4
Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Konuşma Becerisi Üzerinde Öğretmenin Etkisinin Düzeyleri

	Hiç		Nadiren		Bazen		Genellikle		Her Zaman		\bar{X}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
11.Öğretmenimiz Cümle kurarken kelimelerde tonlama hataları yapmaktadır.	69	58.5	15	12.7	12	10.2	8	6.8	14	11.9	2.00	1.42
12.Öğretmenimiz konuşmamızın akıcı olması için görsel malzemelerden yararlanır.	13	11.0	17	14.4	26	22.0	22	18.6	40	33.9	3.50	1.37
13.Öğretmenimiz konuşurken doğru nefes alıp vermeye özen göstermektedir.	13	11.3	11	9.6	17	14.8	22	19.1	52	45.2	3.77	1.40
14.Öğretmenimiz sesini dinleyeni etkisi altına alabilecek bir şekilde kullanmaktadır.	7	6.1	4	3.5	19	16.7	20	17.5	64	56.1	4.14	1.18
15.Öğretmenimizin konuşmasını net bir şekilde anlayabiliyorum.	3	2.5	1	.8	13	10.9	28	23.5	74	62.2	4.42	.90
16.Öğretmenimiz emir cümlelerinde tonlamaya özen gösterir.	4	3.4	5	4.3	20	17.2	25	21.6	62	53.4	4.17	1.08
17.Öğretmenimiz soru cümlelerinde tonlamaya özen gösterir.	2	1.7	4	3.4	19	16.4	24	20.7	67	57.8	4.29	.97
18.Öğretmenimiz ünlem cümlelerinde tonlamaya özen gösterir.	2	1.7	7	6.0	17	14.7	26	22.4	64	55.2	4.23	1.02
19.Öğretmenimiz konuşurken vurguya dikkat etmektedir.	9	7.6	11	9.3	9	7.6	20	16.9	69	58.5	4.09	1.31
20.Öğretmenimiz jest ve mimiklerini konuşma esnasında doğru kullanmaktadır.	2	1.8	3	2.6	13	11.4	22	19.3	74	64.9	4.42	.92

Tablo 4'e bakıldığında dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde öğretmenin etkisinin düzeyleri değerlendirilmiştir. Buna göre, öğretmenimizin konuşmasını net bir şekilde anlayabiliyorum ve öğretmenimiz jest ve mimiklerini konuşma esnasında doğru kullanmaktadır maddeleri en üst düzeyde yer almaktadır (\bar{X} = 4.42). Öğretmenin diksiyonu güzel olduğunda öğrencilerin öğretmenin konuşmasını net bir şekilde anlaması daha kolay olacaktır.

Öğretmenimiz soru cümlelerinde tonlamaya özen gösterir maddesi yeterli düzeyde ele alınmıştır ($\bar{X} = 4.29$). Konuşma becerisinde ele alınması gereken önemli bir yetenek de tonlamayı doğru kullanmaktır. Çünkü bir öğretmenin konuşurken anlatmak istediği duyguyu karşı tarafa geçirmesi için tonlamaya özen göstermesi gerekmektedir. Hatta tonlamayı doğru kullanması çok önemlidir.

Yüksek düzeydeki diğer bir madde öğretmenimiz ünlem cümlelerinde tonlamaya özen gösterir maddesidir ($\bar{X} = 4.23$). Tonlamada en belirgin ifadeyi belki de en çok ünlem cümlelerinde verebiliriz. Bu nedenle öğretmenin ünlem cümlelerinde tonlamaya dikkat etmesi gerekir. Ayrıca öğretmen bu tonlamayı verirken de zorlanmayacaktır.

Öğretmenimiz emir cümlelerinde tonlamaya özen gösterir maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.17$). Emir cümleleri de ünlem cümleleri gibi belirgin ifadeye sahiptir. Türkçeyi yabancı öğrencilere öğreten bir öğretmenin konuşurken emir cümlelerinde de tonlama kullanması ve bu tonlamayı da doğru yapması gerekir.

Öğretmenimiz sesini dinleyeni etkisi altına alabilecek bir şekilde kullanmaktadır maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.14$). Konuşma esnasında sesimizi kullanırken özen göstermeliyiz. Çünkü bir öğretmen konuşurken karşısındaki öğrencileri derse motive etmek için sesini iyi kullanarak kendisinin etkisi altına almalıdır. Böylece ders daha etkili ve verimli geçecektir.

Öğretmenimiz konuşurken vurguya dikkat etmektedir maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.09$). Konuşma becerisinde vurgu ayrı bir öneme sahiptir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde de yabancı öğrencilere Türkçeyi öğretirken öğretmenler konuşmaları esnasında vurgu kullanmalıdırlar. Böylece konuşma daha etkili olacaktır.

Dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde öğretmenin etkisinin düzeyleri başlığı altında orta düzeyde yer alan maddelerden ilki öğretmenimiz konuşurken doğru nefes alıp vermeye özen göstermektedir maddesidir ($\bar{X} = 3.77$). Konuşma becerisinde doğru nefes alıp vermek çok önemlidir. Bu nedenle doğru nefes alıp vermeyle ilgili çeşitli kurslar bulunmaktadır.

Öğretmenimiz konuşmamızın akıcı olması için görsel malzemelerden yararlanır maddesine orta düzeyde yer verilmiştir ($\bar{X} = 3.50$). Görsel malzemeler öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlamaktadır. Bu nedenle yabancı bir dil öğrenirken daha akıcı bir konuşma yeteneği için öğretmenlerin görsel malzemelerden yararlanması faydalı olacaktır.

Öğretmenimiz cümle kurarken kelimelerde tonlama hataları yapmaktadır maddesi düşük düzeydedir ($\bar{X} = 2.00$). Konuşma esnasında cümle kurarken kelimelerde tonlama hataları yapılmamalıdır. Bu anlatılmak istenen düşüncenin yanlış anlaşılmasına neden olacaktır. Yapılan araştırmada da öğrencilerin çoğu öğretmenlerinin bu hatayı yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5
Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Konuşma Becerisi Üzerinde Uygulanan Etkinliklerin Düzeyleri

	Hiç		Nadiren		Bazen		Genellikle		Her Zaman		\bar{X}	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
21.Öğretmenimiz düzgün bir diksiyona sahiptir.	1	.9	2	1.8	6	5.3	22	19.5	82	72.6	4.61	.74
22.Öğretmenimiz yeni düşüncelere açıktır.	2	1.7	-	-	16	13.6	23	19.5	77	65.3	4.46	.85
23.Öğretmenimiz anlatacağı konuya dersin başında ilgimizi çekebilmektedir.	1	.9	5	4.3	15	12.9	20	17.2	75	64.7	4.40	.93
24.Öğretmenimiz konuşurken bizimle göz teması kurar.	1	.8	1	.8	9	7.6	28	23.7	79	66.9	4.55	.74
25.Öğretmenimiz akıcı bir şekilde okumamıza yardımcı olmaktadır.	4	3.4	7	5.9	18	15.3	32	27.1	57	48.3	4.11	1.08
26.Öğretmenimiz konuşmamızın akıcı olması için kısa hikâyeleri bize kendi cümlelerimizle özetletir.	9	7.7	13	11.1	15	12.8	25	21.4	55	47.0	3.88	1.31
27.Öğretmenimiz konuşmamızın gelişmesi için seviyemize uygun kitaplar önermektedir.	11	9.3	15	12.7	26	22.0	21	17.8	45	38.1	3.62	1.35
28.Öğretmenimiz anlamadığımız metinleri daha yavaş okur.	3	2.5	8	6.8	25	21.2	20	16.9	62	52.5	4.10	1.11
29.Öğretmenimiz noktalama kurallarına uymamıza önem verir.	5	4.3	-	-	17	14.5	26	22.2	69	59.0	4.31	1.01
30.Öğretmenimiz sözcük hazinemizin artmasına yardımcı olur.	-	-	7	5.9	14	11.9	30	25.4	67	56.8	4.33	.90
31.Öğretmenimiz serbest konuşma saati oluşturur. (Konuşma kulübü kurar vs.)	10	8.5	6	5.1	16	13.6	24	20.3	62	52.5	4.03	1.28

Tablo 5'da dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde uygulanan etkinliklerin düzeyleri değerlendirilmiştir. Buna göre, öğretmenimiz düzgün bir diksiyona sahiptir maddesi en üst düzeyde yer almaktadır ($\bar{X} = 4.61$). Konuşma becerisinde düzgün bir diksiyonun önemi çok büyüktür..

Öğretmenimiz konuşurken bizimle göz teması kurar maddesi yeterli düzeyde ele alınmıştır ($\bar{X} = 4.55$). Bir kişi konuşurken karşısında hitap ettiği insanların gözüne

bakmalıdır. Öğretmen de bu davranışı kazanmalıdır. Çünkü öğretmenler öğrencileriyle hep bir iletişim halindedirler.

Yüksek düzeydeki diğer bir madde öğretmenimiz yeni düşüncelere açıktır maddesidir ($\bar{X} = 4.46$). Bir öğretmenin yeni düşüncelere açık olması gerekir. Çünkü yeni gelen nesil sonraki nesile yeni fikirler verebilir. Yeni nesil teknolojinin gelişmesini daha iyi takip edebilecektir.

Öğretmenimiz anlatacağı konuya dersin başında ilgimizi çekebilmektedir maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.40$). Öğretmenin dersin başında öğrencilerin dikkatlerini toplamak için ilgilerini çekmesi gerekmektedir.

Öğretmenimiz sözcük hazinemizin artmasına yardımcı olur maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.33$). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde aynı İngilizcenin öğretiminde olduğu gibi kelime bilgisi çok önemlidir. Çünkü öğrenciler ne kadar çok kelime bilirlerse konuşma becerileri de o kadar çok gelişecektir.

Öğretmenimiz noktalama kurallarına uymamıza önem verir maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.31$). Bir yabancı dil öğrenirken noktalama kurallarını da doğru öğrenmek önemlidir. Çünkü bir dil bütün olarak ele alınmalıdır. Konuşma becerisinin anlaşılır olması için noktalama kurallarının iyi bir şekilde sindirilmiş olması gerekir.

Öğretmenimiz akıcı bir şekilde okumamıza yardımcı olmaktadır maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.11$). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yabancı öğrencilerin akıcı bir şekilde okumaları önemlidir. Çünkü konuşma becerisi çok kitap okunduğunda gelişim göstermektedir. Bu nedenle Türkçeyi yabancı öğrencilere öğreten öğretmenlerin öğrencilerine kitap okuma alışkanlığı kazandırması gerekmektedir.

Öğretmenimiz anlamadığımız metinleri daha yavaş okur maddesi de yüksek düzeyde yer almaktadır ($\bar{X} = 4.10$). Türkçeyi yabancı öğrencilere öğreten öğretmenlerin amacı bütün öğrencilerin anlatılmak istenen şeyi anlamasını sağlamaktır. Bu nedenle öğretmenlerin anlaşılmayan noktaları tane tane yavaş bir şekilde tekrar okuması öğrenciler için daha faydalı olacaktır.

Öğretmenimiz serbest konuşma saati oluşturur (Konuşma kulübü kurar vs.) maddesi de yüksek düzeydedir ($\bar{X} = 4.03$). Bir yabancı dil öğrenirken özellikle konuşma becerisinin ilerlemesinde pratik yapmak çok önemlidir. Çünkü yabancı öğrenciler farklı ortamlarda bulunarak alıştırmaya yapacak ve günlük hayattaki ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabileceklerdir.

Dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde uygulanan etkinliklerin düzeyleri başlığı altında orta düzeyde yer alan maddelerden ilki öğretmenimiz konuşmamızın akıcı olması için kısa hikâyeleri bize kendi cümlelerimizle özetletir maddesidir ($\bar{X} = 3.88$). Türkçeyi yabancı öğrencilere öğreten öğretmenler, konuşma becerisinin geliştirilmesinde hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma çalışmalarından yararlanmalıdır.

Öğretmenimiz konuşmamızın gelişmesi için seviyemize uygun kitaplar önermektedir maddesine orta düzeyde yer verilmiştir ($\bar{X} = 3.62$). Yabancı bir dil öğrenirken seviyeye uygun kitaplar okunması çok faydalıdır. Çünkü okudukça yeni kelimeler öğrenilecek ve konuşmanın akıcı olması sağlanacaktır.

Tablo 6

Dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmen konuşma becerisi açısından düzeyleri ile cinsiyet arasındaki farklılıklar

Özellikler	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Cinsiyet						
Kadın	61	3.78	.47	117	.02	.981
Erkek	59	3.78				

TÖMER öğrencilerinin dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeylerine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık belirtmemektedir [$t(117) = .02, p > .05$]. Erkek öğrencilerin öğretmenlerin konuşma becerisine yönelik tutumları ($\bar{X} = 3.78$), kadın öğrencilere ($\bar{X} = 3.78$) göre bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 7

Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Öğretmenin Konuşma Becerisi Açısından Düzeyleri İle Okudukları Kurlar Arasındaki Farklılıklar

Okuduğu Kur	N	\bar{X}	Ss
A Kuru	5	3.88	.308
B Kuru	81	3.79	.506
C Kuru	34	3.77	.555
Toplam	120	3.79	

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler ortalaması	F Değeri	P değeri
Gruplar Arası	.029	2	0.29	.110	.896
Gruplar İçi	.266	117	0.26		
Toplam	31.12	119			

Tablo 7 incelendiğinde, TÖMER öğrencilerinin dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeylerine yönelik tutumları ile okudukları kur arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. [$F(2-117) = .110, p > .05$]. TÖMER’de okuyan A Kuru öğrencileri ($\bar{X} = 3.88$), B Kuru öğrencileri ($\bar{X} = 3.79$) ve C Kuru öğrencileri ($\bar{X} = 3.77$) arasında anlamlı bir fark yoktur. Anlamlı bir fark olmaması öğrencilerin derslerindeki öğretmenin konuşma becerisi konusunda aynı bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir. Buna göre; öğrenciler farklı kurlarda okusalar da dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeylerine yönelik birbirlerine yakın tutum ve düşünceye sahiptirler.

Nitel Analiz Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde ankete katılan TÖMER öğrencilerinden gönüllü olanlarla görüşme yapılmıştır. Toplam 29 kişiyle araştırmacı tarafından görüşme gerçekleştirilmiştir. 15 kadın 14 erkek katılımcı bulunmaktadır. Yapılan görüşmeler katılımcıların onayı alındıktan sonra ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Daha sonra araştırmacı tarafından dinlenerek yazıya aktarılmıştır. Katılımcılara uygulanmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Sorular literatür taraması yapılarak oluşturulmuştur. Bu formdaki sorular bir Türkçe eğitimi uzmanı ve bir eğitim bilimci uzmanına danışılarak düzenlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Katılımcılarla yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha sonra öğrencilerin cevapları incelenmiştir. Her bir öğrenci birden beşe kadar sıralanmış ve cinsiyetleri de 1K, 2E vb. şeklinde yazılmıştır. Sorulan sorular esas alınarak temalar

belirlenmiştir. Benzer yanıtlar belirlenerek bunlara bağlı olarak sonuçlara varılmıştır. Kullanılan veri toplama aracı doküman çözümlemesidir. Doküman çözümlemesinde ise; verilerin çözümlenmesi amacıyla içerik çözümlenmesi tekniğinden yararlanılmıştır. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır.” (Yıldırım ve Şimşek 2013, s. 259).

Tablo 8

Konuşma Becerisinde Karşılaşılan Sıkıntılar

-
- Sıkıntı olmaması (1K), (4E), (16E), (17E), (24E).
 - Kelime (2K), (5K), (10K), (19K), (27E), (28E), (29K).
 - Grammer (3K), (18K), (22K), (25K), (26K), (9K).
 - Günlük konuşma (6E), (8E).
 - Kurallar (7E).
 - Dili sevmemek (9K).
 - Jest ve mimikler (11K).
 - Dinleme ve konuşma (12E), (13E), (20K), (21E), (23E), (15K).
 - Telâffuz (14E), (22K), (29K).
-

Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisi ayrı bir öneme sahiptir. Çünkü yabancı öğrenciler günlük ihtiyaçlarını karşılamak için konuşma becerisini kurallarına uygun öğrenmelidirler. Konuşma becerisinde karşılaşılan sıkıntılar konusunda TÖMER öğrencileri en çok kelime, gramer, dinleme ve konuşma becerilerinde sıkıntı çekmektedir. Beş kişi bu konuda sıkıntı çekmemektedir. Günlük konuşmada iki kişi ve telâffuzda üç kişi sıkıntı çekmektedir. Kurallar, dili sevmemek ve jest ve mimiklerde ise birer kişi sıkıntı çekmektedir.

“Yani şey cümleler benim için biraz zor yani. Çünkü burada her zaman eylemler en son geliyor. Ben Fransızca okudum. Ve Fransızca ve İngilizce her zaman eylem sonra. Ama Türkçe her zaman eylem en son. Bu çok zor benim için. Ve telâffuz biraz zor. Çünkü burada TÖMER’de bir ders telâffuz için yok yani. Bu benim için çok zor...” (22K)

Tablo 9

Konuşma Becerisi İçin Yapılan Etkinlikler

-
- Fotoğraf (1K).
 - Sıkıntı yok (2K), (9K).
 - Karşılıklı konuşma (Diyalog) (3K), (18K), (19K), (21E).
 - Okuma parçası (4E), (20K).
 - Hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma (5K), (10K).
 - Kompozisyon (6E), (15K).
 - Dinleme ve yazma sınavı (7E), (16E), (19K), (20K), (21E), (23E).
 - Film izleme ve gazete okuma (8E), (15K), (17E), (20K), (21E), (23E), (25K).
 - Tekrar (11K), (12E), (13E), (5K), (6E), (7E), (9K), (10K), (28E).
 - Telâffuz (8E), (13E), (20K), (26K), (11K), (22K), (15K).
 - Düzeltilme (14E), (16E), (17E), (18K), (19K), (27E), (21E), (22K), (25K), (28E), (20K), (29K), (3K), (4E), (5K), (6E), (7E), (9K), (10K), (12E).
 - Etkisi yok (23E).
 - Eşanlımlı kelime (29K).
 - Video ve tartışma (11K), (13E), (19K), (20K), (21E).
 - Tekrar (12E).
 - Sunum (14E), (15K).

- q. Kitap okuma (15K).
- r. Restoranta gitme (17E).
- s. Drama (19K), (21E), (25K).
- t. Örnekler (24E).
- u. Televizyon ve dizi (26K), (27E).
- v. Diksiyon (28E).
- w. Tiyatro (19K), (21E), (25K).

Konuşma becerisinin gelişmesi için çeşitli etkinlikler yapılması şarttır. Bunun nedenleri arasında öğrencilerin eğlenerek daha kalıcı bir öğrenme sağlamaları sayılabilir. TÖMER öğrencileri konuşma becerisi için yapılan etkinlikler arasında düzeltme etkinliğini en çok seçmişlerdir. Dinleme ve yazma sınavı, film izleme ve gazete okuma, tekrar, telâffuz, video, tartışma ve karşılıklı konuşma etkinlikleri ise TÖMER öğrencilerinin ikinci sırada sınıflarında yaptıkları etkinliklerdir. En az yapılan etkinlikler arasında ise; fotoğraf, okuma parçası, hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma, kompozisyon, eşanlı kelime, tekrar, sunum, kitap okuma, restoranta gitme, drama, örnekler, televizyon ve dizi, diksiyon ve tiyatro sayılabilmektedir. İki kişi sıkıntı yok demiştir. Bir kişi ise etkisinin olmadığını söylemiştir.

“Kompozisyon yazıyoruz. Sunum yapıyoruz. Kitap okumaya başladım. Film izlemeye başladım. Çok şey yapıyorum Türkçe öğrenmek için. Hatalarımı düzeltiyor. Bu kadar. Beraber konuşuyoruz...” (15K)

“Televizyon ve dizi izliyoruz. Müzik çok az. Benim eşim Türk. O yüzden biz beraber konuşuyoruz...” (26K)

Tablo 10

Konuşma Hatalarının Düzeltilmesi İçin Yollar

- a) Video izleme (1K).
- b) CD dinletme (2K).
- c) Alıştırma yaptırma (2K).
- d) Gramer (3K), (4E), (8E), (24E).
- e) Sunum (16E).
- f) Konuşma (17E), (21E), (23E), (25K), (28E).
- g) Sesini kullanma (23E), (27E).
- h) Örnek alma yok (26K).

Konuşma becerisindeki hatalar hemen düzeltilmelidir. Böylece bu hataların kalıcı olmaması sağlanmış olacaktır. TÖMER öğrencilerinden beş kişi konuşma yoluyla bu hataların düzeltildiğini söylemiştir. Bunu takip eden başlık gramer olup dört kişi tarafından seçilmiştir. İki kişi sesini kullanmayı tercih etmiştir. Video izleme, CD dinletme, alıştırma yaptırma, sunum başlıklarının birer kişi üzerinde durmuştur. Bir kişi ise; örnek almadığını söylemiştir.

“Düzeltiliyor her zaman.

Ne zaman yanlış söylüyorum düzeltiyor...” (17E)

“O bize tekrar kuralları gramer hataları düzeltiyor. Ve iyice telâffuz veya nasıl konuşmamız gerektiğini söylüyor...” (8E)

Tablo 11

Konuşma Becerisinde Örnek Alınan Yönler

-
- a) Bilgi sahibi olma (1K), (10K).
 - b) Gramer (2K).
 - c) Kelime (3K), (11K), (14E), (20K), (27E), (29K).
 - d) Yeni bilgiler (4E).
 - e) Telâffuz (5K), (8E), (10K), (12E), (13E), (14E), (15K), (23E), (24E), (25K), (28E), (29K).
 - f) Günlük hayat (6E), (15K), (16E), (18K), (19K), (25K).
 - g) Jest ve mimikler (9K), (10K), (11K).
-

Konuşma becerisinin öğrenilmesinde taklit etmek çok önemlidir. Karşı tarafın gözlenmesi yoluyla insan çok şey öğrenebilir ve bu öğrenme kalıcı olur. TÖMER öğrencilerinden on iki kişi öğretmenlerinin telâffuzunu örnek aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerinin kelime bilgisini ve günlük hayatını örnek alan altı kişi vardır. Bunu jest ve mimikler üç kişiyle takip etmektedir. Öğretmenlerinin bilgi sahibi olmasını iki kişi örnek alırken en az tercih edilen gramer ve yeni bilgiler sayılmaktadır:

“Konuştuğu konu hakkında bilgi sahibi olmasını örnek alıyorum...” (1K)

Tablo 12

Konuşma Becerisinin Gelişimi İçin Öneriler

-
- a) Hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma (1K), (8E), (12E).
 - b) Alıştırma (2K).
 - c) Televizyon izleme (3K).
 - d) Konuşma (3K), (6E), (13E), (18K), (21E), (23E), (8E), (10K), (11K), (25K).
 - e) Pratik yapma (5K), (11K), (24E).
 - f) Kitap okuma (7E), (23E).
 - g) Konuşma kulübü (14E), (19K), (20K).
 - h) Öneri yok (15K), (16E), (17E), (26K), (29K).
 - i) Günlük hayattaki aktiviteler (22K), (23E), (24E).
 - j) Telâffuz (23E).
 - k) Sınıf donanımı (23E).
-

Konuşma becerisi çok dikkatle ele alınması gereken bir konudur. Bir kişinin konuşurken doğru telâffuz, vurgu ve tonlama kullanması anlatacağı konuyu rahatlıkla karşı tarafa iletmesine yardımcı olacaktır. Bu nedenle konuşma becerisinin gelişmesi için öneriler alınmalıdır. Bu konuda TÖMER öğrencileri en çok konuşma konusu üzerinde durmuşlardır. Beş kişi önerisinin olmadığını söylemiştir. Hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma, pratik yapma, konuşma kulübü ve günlük hayattaki aktiviteler konusunda üç kişi durmuştur. Kitap okuma üzerinde iki kişi durmuştur. En az önerilen başlıklar ise; alıştırma, televizyon izleme, telâffuz ve sınıf donanımıdır.

“Daha sık hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma çalışmalarını yapmalıyız...” (12E)

“Daha derslere katılmaya başlamalıyız. Çünkü pratik bir şey her zaman bizi çok geliştirir. Ve çok yeni bir kelimeler öğretiyor. Mesela sınıftan daha iyi bence. Çünkü insanlar pratik bir şekilde canlı bir şekilde çok insanlar dilini geliştiriyor. Yaşarken, hayatın içinde öğrenmek, çekinmemek gerekiyor tabii ki. Yanlış yapmaktan korkmamak gerekiyor. Çekinmek her zaman güzel değil. Mesela bir insan bir amacı var mesela amaca ulaşmak için çekinmemeli. Bu yüzden önemli...” (24E)

Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmaya katılan erkek ve kadın TÖMER öğrencilerinin sayısı birbirine yakındır. Bu nedenle çalışmaya katkıda bulunan öğrencilerin geneli temsil etme düzeyi yüksektir. Araştırmamıza A Kuru, B Kuru ve C Kurundan öğrenciler katılmıştır.

Dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisinde yaşanan sıkıntıların giderilmesi konusunda, öğretmenlerin öğrenciler konuşurken yaptıkları hataları düzelttikleri tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin hataların düzeltilmesinden dolayı memnun olduklarını göstermektedir. Öğretmenler genel olarak yerel ağız kullanmamaktadır. Öğretmenler genellikle karşılıklı konuşmaya önem vermektedirler.

Dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde öğretmenin etkisinin genel olarak yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin geneli öğretmenlerinin konuşmasını net bir şekilde anlayabilmektedir. Öğretmen jest ve mimiklerini konuşma esnasında doğru kullanmaktadır. Ayrıca öğretmen sesini dinleyeni etkisi altına alabilecek şekilde kullanmaktadır.

Altuntaş'ın (2012) yapmış olduğu araştırmada da bizim araştırmamızın sonuçlarına benzer şekilde, öğretmenlerin tamamının telaffuz çalışmasına derslerinde yer verdikleri görülmüştür. Telaffuz sorunlarını ortadan kaldırmak için, öğretmenlerin çoğu sözcük tekrarı, yüksek sesle okuma, konuşma metinleri dinletme gibi etkinlikler yapmaktadır. Konuşma eğitiminde telaffuz sorunlarının ortadan kaldırılması büyük önem taşımaktadır.

Dil becerilerinin geliştirilmesinde konuşma becerisi üzerinde uygulanan etkinliklerin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Öğretmen yeni düşüncelere açıktır. Öğretmen konuşma becerisinin gelişmesi için öğrencilerin seviyesine uygun kitaplar önermektedir. Öğretmen serbest konuşma saatleri oluşturmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sözcük hazinesinin artmasına yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Yapılan analizler sonucunda kadın ve erkek öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeylerine ilişkin tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır. Erkek ve kadın öğrencilerin tutumlarının birbirine benzer düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

TÖMER öğrencilerinin dil becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin konuşma becerisi açısından düzeylerine yönelik tutumları ile okudukları kur arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığına bakılmıştır. TÖMER'de okuyan A Kuru, B Kuru ve C Kuru öğrencileri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Nicel bulguları desteklemek amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Yapılan nitel çalışmanın sonuçlarına göre TÖMER öğrencilerinin konuşma becerisindeki en büyük sıkıntıları kelime bilgisi ve gramer konularındadır.

Konuşma becerisinin geliştirilmesi için yapılan etkinliklerin başında film izleme, gazete okuma, tekrar ve karşılıklı konuşma etkinlikleri gelmektedir.

Yapmış olduğumuz araştırmanın sonuçlarına göre; film izleme, gazete okuma, ödevler öğrencilerin dili öğrenme konusunda ilerlemelerine yardımcı olmuştur. Buna benzer şekilde, Kim (2011)'in Kolombiya Üniversitesi İngilizce öğretiminden mezun öğrencilerle yaptığı araştırmada da, dil öğretiminde verilen ödevlerin ve sınavların öğrencilere dil öğrenme konusunda fayda sağladığı görülmüştür. İkinci dil öğrenme performansı, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleriyle yakından ilgilidir. Araştırmada bu durum da gözlemlenmiştir.

Öğretmenler, konuşma hatalarının düzeltilmesi için öğrencilerin pratik yapmasına önem vermektedirler. CD dinletme, video izletme, sunum hazırlama yapılan diğer çalışmalar arasındadır.

Şimşek (2004)'e göre; konuşma becerisi sınıfta yapılan etkinliklerle gelişebilir. Özellikle hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma çalışmaları yapmak, yararlı olacaktır. Öğrenciler bu çalışmalar sırasında eğlenirken öğrenir. Bizim çalışmamızda da öğrenciler, hazırlıksız konuşma yapmaktan keyif aldıklarını belirtmiştir.

Yapılan görüşmenin sonuçlarına göre; öğrenciler öğretmenlerinin özellikle telâffuzunu örnek almaktadırlar. Ayrıca öğretmenleri sayesinde kelime bilgilerini arttırmaktadırlar. Öğretmenlerinin jest ve mimiklerinden etkilenmektedirler.

Iwamoto (2015)'nin yapmış olduğu araştırmada, ikinci dili ana dile yakın olan öğrencilerin özgüveni yeni dili öğrenebilme konusunda daha yüksektir. İngilizceyi öğrenme konusunda, ana dilinde benzerlik olmayan öğrenciler zorluk yaşamaktadır. Yapmış olduğumuz araştırmada öğrenciler bu konuyla ilgili olarak bir açıklama yapmamışlardır. Avrupa'dan gelen öğrenciler de, Orta Asya'dan gelen öğrenciler de aynı şekilde sıkıntılar yaşayabilmektedir. Ancak Suriyeli öğrenciler ana dillerindeki bazı kelimelerin Türkçe ile benzerlikler gösterdiğini söylemiştir.

Öğrenciler, derslerde daha sık hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma çalışmaları yapılması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca pratik yapmanın konuşma becerisini geliştireceğine inanmaktadırlar. Bunun için çekinmeden hayatın içinde dili öğrenmek gerektiğini ifade etmişlerdir.

KAYNAKÇA

- Alpar, M. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kültürel Unsurların Önemi. *The Journal of Language and*
- Altuntaş, İ. (2012). *Yedinci sınıf Türkçe dersi konuşma eğitiminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ceran, D. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 337-358. *Linguistic Studies*, 9(1), 95-106.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel, nitel ve karma yöntem yaklaşımları, araştırma deseni*. (S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Deniz, K. (2007). *İlköğretim ikinci kademedeki konuşma ve dinleme yoluyla öğrencileri ikna üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Emiroğlu, S. (2013) *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı*. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Konuşma Eğitimi*, (ss. 277-291). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Er, S. (2013). *Etkili ve güzel konuşma sanatı 16. baskı etkili ve güzel konuşma; insanın aklını iyi kullanabilme sanatıdır...* İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Evren, G. F. (2013). Programlı Bir Ses Eğitimi Kapsamında Dil – Konuşma Ögesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 50-60.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 29-36.
- Iwamoto, N. (2015). *Effects of L2 affective factors on self-assessment of speaking* (Yayımlanmamış doktora tezi). Temple University Graduate Board, United States.

- Kavcar, C. ve Oğuzkan, A. F. (1987). *Anadolu üniversitesi açıköğretim fakültesi eğitim önlisans programı Türkçe öğretimi özel öğretim yöntemleri 1-8*. Ankara: Anadolu Üniversitesi.
- Kim, H. J. (2011). *Investigating raters' development of rating ability on a second language speaking assessment* (Yayımlanmamış doktora tezi). Columbia University, United States.
- Kuru, O. (2013). Akıcı Konuşma Problemi Yaşayan İlköğretim 5. Sınıf Öğrencisinin Konuşma Becerisini Geliştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 88-105.
- Parlak yıldız, H. (2001). Telâffuz ve İmlâ. *Dil Dergisi*, 109(11), 14-29.
- Parlak yıldız, H. (2013). Geçmişten geleceğe Türkçe. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şarkı ve Türkülerimizin Yeri Elginkan Vakfı 1. Türk Dili ve Edebiyatı Kurultayı içinde İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Şimşek, H. A. (2004). *İlköğretim 2. Kademe Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin önemi ve geliştirme yolları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uçgun, D. (2007). Konuşma Eğitimini Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(22), 59-67.